

NITRAATRESIDU LAAG HOUDEN MET GROENBEDEKKERS

Bij gebrek aan organische en minerale meststoffen gebruikte men in het verleden groenbemesters voor de aanvoer van nutriënten. Vandaag worden ze eveneens ingezet omdat ze de bodem verbeteren, hem beschermen tegen erosie (*cover crop*) en werken als stikstofvanggewas. – *Sofie Maes & Annemie Elsen, Bodemkundige Dienst van België*

Groenbedekkers kunnen we op basis van hun gewasgroei en -eigenschappen indelen in 3 categorieën. Onder de eerste categorie vallen de bladrijke groenbedekkers zoals gele mosterd, bladkool en facelia. Ze vertonen een snelle en uitgesproken bovengrondse groei en nemen veel stikstof op. Bladrijke groenbedekkers zijn vorstgevoelig en zullen vaak de winterperiode niet overleven. Sommige soorten, zoals bladrammenas en facelia, vormen een indrukwekkende penwortel met weinig zijwortels. Hun totale wortelmassa is echter gering. Daardoor is hun bijdrage aan de organischestofvoorziening beperkt. Eens ze ondergewerkt zijn, verteren bladrijke groenbedekkers snel. Daardoor kan een vroege vrijstelling van stikstof plaatsvinden.

Italiaans raaigras, Japanse haver en rogge behoren tot de categorie van de grasachtige groenbedekkers. Ze kennen een vlotte opkomst met een hoge, maar langzame stikstofopname. Ze zijn niet of matig vorstgevoelig, waardoor ze in de winter niet afsterven. Ze hebben een hoge C/N-verhouding en de vertering verloopt trager. De vastgelegde stikstof wordt bijgevolg later in het groeiseizoen vrijgesteld. Grasachtige groenbedekkers dragen dankzij hun dicht wortelstelsel bij tot de organischestofvoorziening van de bodem. Tot de derde categorie behoren vlinderbloemige groenbedekkers als klaver, wikke en lupine. Ze vertonen een sterke en snelle bovengrondse groei. Aangezien ze in symbiose kunnen leven met stikstoffixerende bacteriën kunnen vlinderbloe-

mige groenbedekkers een aanvulling vormen op de bemesting. Ze hebben een diepreikend wortelstelsel, zodat ze stikstof tot 90 cm diep kunnen opnemen. Vlinderbloemigen zijn zeer vorstgevoelig. Eens het gewas is ingewerkt, zal een vroegere vrijstelling van stikstof plaatsvinden. Hun bijdrage aan de organischestofvoorziening is gering.

Voordelen van groenbedekkers

Groenbedekkers worden voornamelijk geteeld voor het in stand houden of verbeteren van de fysische, chemische en biologische bodemvruchtbaarheid. Ze doen de stabiele organische stof in de bodem toenemen, zodat de bodemdeeltjes beter bij elkaar gehouden worden. Hierdoor kunnen kleine bodemdeeltjes minder gemakkelijk uitspoelen en wordt

verslempting tegengegaan. Vooral grasachtige groenbedekkers hebben door hun fijne en intensieve beworteling een gunstige invloed hierop. Bovendien zal de bodem een betere verkruielbaarheid en bewerkbaarheid vertonen.

In België valt er in de herfst en in het voorjaar vaak meer water dan er verdampt. Kleigrond moet daarom nogal eens onder te natte omstandigheden geploegd worden, wat gepaard gaat met structuurbederf. Door de teelt van groenbedekkers verdampt er meer vocht, waardoor de grond in het najaar toch nog in droge omstandigheden kan geploegd worden.

.....

Groenbedekkers kunnen het uitspoelen van nitraten beperken.

.....

Groenbedekkers verminderen ook water- en winderosie omdat ze het land gedurende een langere tijd bedekken. Om dezelfde reden kunnen ze bovendien de onkruidontwikkeling remmen. In het kader van de milieuproblematiek zijn groenbedekkers eveneens van groot belang. Ze fungeren als vanggewas en kunnen nog nutriënten opnemen na de hoofdteelt, zodat de uitspoeling van nitraten tijdens de winterperiode vermindert.

Nadelen van groenbedekkers

Toch kan de teelt van groenbedekkers ook ongunstige effecten met zich meebrengen. Indien de hoofdteelt nog niet geoogst is en de groenbedekker reeds ingezaaid wordt, kan die te hoog opgroeien in de hoofdteelt. Hierdoor kan er een opbrengstreductie optreden. Bovendien kan het zaad van een groenbedekker verontreinigd zijn met onkruidzaden. Het is dus noodzakelijk om te kiezen voor gecertificeerd kwaliteitszaad. Groenbedekkers kunnen waardplanten zijn van verschillende aaltjes, schimmels, insecten en andere plagen. Wanneer de verkeerde groenbedekker geteeld wordt, kunnen ziekteproblemen voorkomen in het volggewas. Als de groenbedekker afsterft, komt een aanzienlijke hoeveelheid stikstof vrij. Soms komt die zo laat vrij dat het volggewas die niet meer nodig heeft en de stikstoflevering ten koste gaat van de kwaliteit (bijvoorbeeld bij suikerbieten) of de afrijping van het gewas vertraagt.

Stikstofopname en -vrijstelling

In kader van het Mestdecreet legde de Vlaamse regering een maximum toegelaten nitraatresiduwaarde in het najaar vast. Deze drempelwaarde is onder meer afhankelijk van de ligging van het perceel (focusgebied of niet-focusgebied), het bodemtype en het gewas. De nitraatdrempelwaarde varieert van 70 tot 90 kg $\text{NO}_3\text{-N/ha}$. Het nitraatresidu is de hoeveelheid nitraatstikstof in het bodemprofiel tot 90 cm diepte, in de periode van 1 oktober tot 15 november.

Tijdens het groeiseizoen is de stikstofvrijstelling uit bodemhumus, oogstresten en groenbedekkers een belangrijke bron van stikstof voor de hoofdteelt op een perceel. Door microbiële activiteit wordt de organische stof omgezet in ammoniakale stikstof en vervolgens in nitraatstikstof. Hoe meer humus en plantmateriaal aanwezig is in de bodem, hoe meer minerale stikstof er vrijkomt. Ook in het

de hoofdteelt of nog ter beschikking komt door mineralisatie. Hierdoor kan de uitspoeling van stikstof tijdens de daaropvolgende winter en in het voorjaar worden beperkt en het nitraatresidu worden verlaagd. De hoeveelheid stikstof die wordt opgenomen hangt echter af van het type groenbedekker (bladrijk, grasachtig of vlinderbloemig). Grasachtige groenbedekkers hebben een beperkte bewortelingsdiepte en nemen vooral stikstof uit de bovenste laag op. Gele mosterd en bladrammenas (bladrijke groenbedekkers) hebben dan weer een grote bewortelingsdiepte en halen ook veel stikstof uit de diepere lagen. Grotere gewassen met meer biomassa zoals gele mosterd, of gewassen die veel loof produceren zoals bladrammenas, kunnen meer stikstof opnemen dan grassen omdat die kleiner en schraler zijn.

Om optimaal gebruik te maken van de stikstofreserve die na de oogst van de

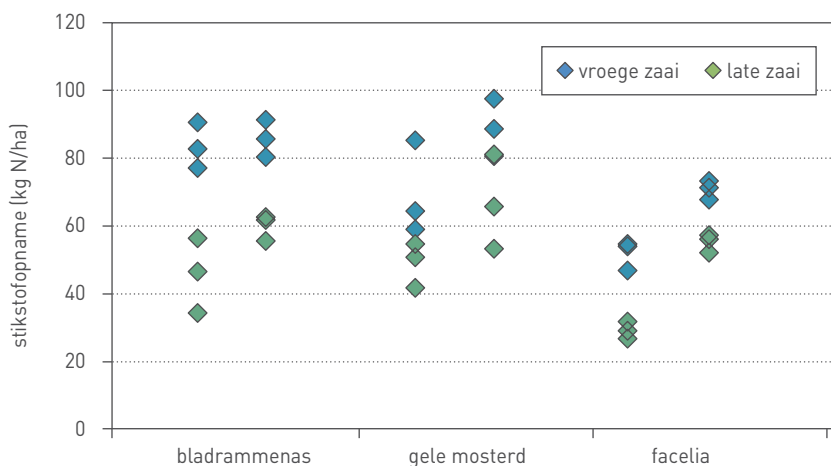
Bladrijke groenbedekkers zoals facelia nemen veel stikstof op.

najaar, na het oogsten van de hoofdteelt, loopt de mineralisatie verder zolang de condities gunstig zijn. Groenbedekkers kunnen dan een deel van de minerale stikstof vastleggen die nog aanwezig is na

hoofdteelt in het bodemprofiel aanwezig is, kan men best zo snel mogelijk na de oogst van de hoofdteelt een groenbedekker inzaaien. Op deze manier kan die een langere ontwikkelingsperiode doormaken

en meer stikstof opnemen. Figuur 1 illustreert dat een vroeg gezaaide groenbedekker meer stikstof kan opnemen dan een laat gezaaide.

betrekking tot een bepaald teeltdoel. In Vlaanderen worden groenbedekkers voornamelijk gezaaid met als doel het nitraatresidu in het najaar te verminde-

Figuur 1 De stikstofopname in kg N/ha (0-90 cm) in functie van zaaitijdstip, grondbewerking voor de zaai (diep, ondiep) en gewasstype op een proefperceel in 2008 in Tongeren (leem)

– Bron: BDB

Keuze van groenbedekkers

Het gebruik van groenbedekkers heeft, naast enkele belangrijke voordelen, ook nadelen. Het is belangrijk om een goed doordachte keuze te maken welke groenbedekker je wil inzaaien. Hiervoor kan je rekening houden met de verschillende gewaseigenschappen, de ideale zaaiperiode en de geschiktheid met

ren, maar toch een voldoende stikstofbeschikbaarheid in het voorjaar te realiseren. In dit geval is een weinig vorstgevoelige groenbedekker met een hoge stikstofopname in het najaar (bijvoorbeeld Italiaans raaigras) aan te raden. ■

Bij het merendeel van de groenbedekkers die in het najaar worden ingezaaid, blijft er na de winter weinig bestendige groene massa over. Enkel grasachtigen vormen hierop een uitzondering. Traditioneel wordt er vaak naar glyfosaat gegrepen, maar er zijn ook een aantal mechanische mogelijkheden om groenbedekkers (en gewasresten) te vernietigen of te verkleinen. Naast de mogelijke negatieve impact van chemische middelen op het milieu, werkt het machinaal inwerken van groenbedekkers ook kostenbesparend. Je kan zo eventueel meerdere werkgangen combineren. Er zijn heel wat mogelijkheden om groenbedekkers machinaal te vernietigen. Constructeurs bieden een vrij ruim gamma aan van dergelijke machines. Zo kan dit met een schijveneg, een cultivator, een frees, een ploeg, een maaier of via rollen-kneuzen. De keuze van de gebruikte machines is sterk afhankelijk van de bedrijfsvoering, de in te werken groenbedekker en de volgteelt. De constructeurs die op de demo aanwezig waren, demonstreerden diverse machines. Hierbij konden de aanwezigen kennismaken met de verschillende aspecten waarmee men tijdens de voorjaarswerkzaamheden rekening moet houden.

Brochure 'Groenbedekkers en nitraatresidu'

In kader van het demoproject 'Beheersing van nitraatresidu in de akkerbouw: een permanente uitdaging', dat mede gefinancierd werd door de Europese Unie en het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid, publiceerde de Bodemkundige Dienst van België (BDB) de brochure 'Groenbedekkers en nitraatresidu'. Deze brochure bespreekt gedetailleerd de belangrijkste groenbedekkers en gaat aan de hand van enkele voorbeelden na hoe ze als stikstofvanggewas kunnen fungeren. Je kan deze brochure gratis downloaden op de website van de BDB: www.bdb.be > Voorlichting > Demoprojecten. Een gedrukt exemplaar kan je bestellen via info@bdb.be.

© ADLO

GROENBEDEKKERS MACHINAAL INWERKEN

Dit voorjaar organiseerden Inagro en ADLO een demonstratiemiddag machinaal inwerken van groenbedekkers. Behalve aan het machinaal vernietigen en inwerken van groenbedekkers, was er ook aandacht voor de invloed van de bandenspanning op de bodemstructuur en de mogelijkheden tot brandstofbesparing. – *Bart Debussche, ADLO*

Wel of niet ploegen?

In ploegloze teeltsystemen is het belangrijk de groenbedekker in het voorjaar voldoende te verkleinen vooraleer hem onder te werken. Grote hoeveelheden gewas- en oogstresten kunnen leiden tot verstopping van machines. Door het verkleinen wordt ook de vertering bespoedigd. Ook bij het onderploegen van groenbedekkers kunnen problemen

optreden. Er kan een compacte, slecht verterende en zure laag ontstaan ter hoogte van de ploegzool. De oorzaak hiervan is een slechte verdeling van de plantenresten in de bouwvoor. Hierbij ontstaan organische zuren in plaats van humus (silo- of inkuileffect). Dit fenomeen kan een lagere opbrengst van het volggewas veroorzaken omdat de wortels van het volggewas maar slecht voorbij deze

laag kunnen doordringen. In vele gevallen is daarom eveneens een intensieve voorbereiding van de groenbedekker noodzakelijk.

Demonstratie schijveneg

De schijveneg wordt gebruikt voor het oppervlakkig vernietigen van gewasresten en het verkrumelen van de toplaag van de bodem. Deze machine werkt niet met tanden, maar met ronde schijven. Achter de schijven zit vaak nog een verkrumel- of aandrukrol. Met de schijveneg moet je tegen een voldoende hoge snelheid rijden (minstens 10 km/uur) om een goede

De keuze van de gebruikte machines is sterk afhankelijk van de bedrijfsvoering, de in te werken groenbedekker en de volgteelt.

onderwerking van gewasresten te bekomen. De bodem blijft luchtig achter zonder een al te grote verkleining van de bodemdeeltjes. Over het algemeen kan een schijveneg tot maximaal 15 cm diep werken. Een schijveneg kan in lichte en middelzware grond ook gebruikt worden als zaaibedbereiding voor zaaïen in de stoppel of na het ploegen. Hierna stellen we enkele specifieke schijveneggen aan je voor.

Agram GEO DISC GD 350 Deze schijveneg is een nieuw type binnen het vernieuwde gamma van schijveneggen bij het Franse merk Agram, dat verdeeld wordt door de firma Guido Gouwy uit Poperinge. Het demotoestel heeft een werkbreedte van 3,5 m en de 25 schijven zijn in 2 rijen opgesteld. De gekartelde schijven hebben een diameter van 510 mm en een dikte van 5 mm. De diepteregeling van het toestel gebeurt via de rol achteraan, die een diameter heeft van 500 mm. Typisch aan deze machine zijn de geveerde schijven die verstelbaar zijn. De hoekinstelling van de schijven is regelbaar per rij. Zo kan je op een eenvoudige wijze de agressiviteit van de schijveneg bijstellen via een draaihendel. Het toestel weegt 1980 kg en vraagt een trekker van 100 pk.

Amazone Catros+ 3001 Deze eg heeft een werkbreedte van 3 m en telt 24 schijven

die in 2 rijen opgesteld staan. De '+' in de naamgeving duidt volgens Davy Waegbaert van de firma Hilaire Van der Haeghe op grote getande schijven met een diameter van 510 mm. De diepteregeling gebeurt mechanisch via de keilringwals achteraan. Optioneel is eveneens een hydraulische diepteregeling mogelijk. De keilringwals bestaat uit inkneedbare rubberen banden die de grond in stroken terug aandrukt. Deze zorgen er ook voor dat in combinatie met schrapers de wals niet kan dichtplakken met aarde. De 2 rijen met schijven schuiven mechanisch uit elkaar in werkstand waardoor er een optimale instelling is van de schijven ten opzichte van elkaar. Hierdoor kan alles afgesneden worden. De schijven draaien in een oliebad, waardoor er geen aparte smering nodig is. De rubberen veerelementen garanderen de bodemaanpassing en dienen als beveiliging tegen stenen. Het toestel weegt 1718 kg en is bruikbaar met een trekker vanaf 90 pk.

Kverneland Qualidisc harrow De demomachine van het Noorse merk Kverneland heeft een werkbreedte van 3 m en is voorzien van 2 rijen met telkens 12 gekartelde schijven. De schijven hebben een diameter van 573 mm (om grote hoeveelheden plantenresten te kunnen verwerken) en een dikte van 6 mm. De actiringaandrukrol achteraan aan de machine is een ringpakker met een diameter van 540 mm en zorgt voor aandrukking in de diepte. De diepteregeling van de schijveneg gebeurt hydraulisch via 2 cilinders. Typisch aan deze schijveneg zijn de kleine kartels op de conische schijven. Deze kleine kartels zorgen voor het afsnijden en verkleinen van de groenbedekkers over de volledige werkbreedte van de schijf. Door de conische vorm van de schijven heeft het afslijten volgens Mark Artoos van de firma Kverneland geen impact op de hoek waarop de schijven inwerken op de bodem. Als obstakelbeveiliging kunnen de schijven afzonderlijk uitwijken naar achteren en naar links of rechts. Aan de zijkant van de machine zijn zijplaten gemonteerd die ervoor zorgen dat er geen geulen of ruggen ontstaan. Deze platen zijn via parallellogramophanging gemonteerd aan de balk. Het gedemonstreerde toestel weegt 1929 kg en vraagt een minimaal vermogen van 90 pk.

Lemken Heliodor 8/300 De firma Lemken demonstreerde met een schijveneg van 3 m werkbreedte waarop 24 schijven in 2

onafhankelijke rijen opgehangen zijn. De gekartelde, holle schijven hebben een diameter van 465 mm en een dikte van 5 mm. De schijven staan op 25 cm van elkaar in de rij en de rijen staan in verstek. "De schijven zijn via bladveren elk afzonderlijk aan het frame gemonteerd om een exacte diepteregeling en stabiliteit te garanderen", aldus Stijn Vercauteren van de firma Lemken. Deze bladveren dienen bovendien als automatische overbelastingbeveiliging. De schijflagering is onderhoudsvrij en zo volledig afgesloten voor stof en vuil. Via de naloopwals wordt de werkdiepte van de schijveneg ingesteld. Het demotoestel was uitgerust met een pneumatische zaaimachine voor mulchzaai. Door de compacte bouw van de schijveneg is die geschikt voor zowel combinatiewerk-

tuig als afzonderlijk gebruik. De schijveneg met naloopwals (zonder zaaimachine) weegt 1416 kg en kan met een trekker vanaf 90 pk gebruikt worden.

Maaien

Een maaier wordt in het voorjaar gebruikt om de groenbedekker te vernietigen voor er geploegd kan worden. Door het verhakselen ontstaan kleine stukjes gewasresten die gelijkmatig over de werkgang worden verdeeld en die de vertering zullen bespoedigen. Daarnaast vormt het maaien af en toe de noodoplossing om opslag in de volgteelt te vermijden indien er zaadvorming optreedt in het najaar. In bepaalde gevallen (bij gele mosterd bijvoorbeeld) is er na het maaien geen of slechts beperkte kans op hergroei

- 1 De schijveneg van Agram heeft een werkbreedte van 3,5 m. 25 schijven zijn verdeeld over 2 rijen. De werkdiepte varieert van 5 tot 15 cm. Ze kan geregeld worden met een mechanische diepteregeling.
- 2 Deze schijveneg van Amazone heeft een werkbreedte van 3 m. Ze heeft 24 schijven op 2 rijen. De werkdiepte is 3 tot 15 cm. Die kan mechanisch geregeld worden. Een hydraulische regeling is in optie mogelijk.
- 3 De schijveneg van Kverneland heeft een werkbreedte van 3m. Ze heeft 24 schijven op 2 rijen en een hydraulische diepteregeling. De werkdiepte bedraagt 15 cm.
- 4 De Lemken Heliodor 8/300 heeft ook 24 schijven op 2 rijen. De werkdiepte varieert van 5 tot 12 cm en de diepteregeling gebeurt via een naloopwals.
- 5 De Spearhead Starcut 500 is ideaal voor zowel stoppelmanagement in graangewassen als voor het vernietigen van groenbedekkers in het voorjaar.

MEER WETEN?

Meer info en de volledige brochure van deze demonstratiedag is terug te vinden op www.inagro.be/publicaties. Je kan ze ook gratis opvragen bij ADLO, tel. 09 272 23 06 of via henkie.rasschaert@lv.vlaanderen.be.

Deze demonstraties werden georganiseerd door de Vlaamse overheid, departement Landbouw & Visserij (ADLO) en Inagro in het kader van de interregprojecten Sediment en Prosensols.

van de groenbedekker. Na het maaien kan je de groenbedekker zonder problemen inwerken.

Spearhead Starcut 500 Deze machine is ideaal voor zowel stoppelmanagement in graangewassen als voor het vernietigen van groenbedekkers in het voorjaar. De grote capaciteit van deze machine zorgt ervoor dat je de kostprijs per hectare kan drukken. De Spearhead Starcut 500 was het buitenbeentje op de demonstratie. In tegenstelling tot de andere grondbewerkingsmachines is dit een maaier-mulcher die alle plantenresten van de groenbedekkers fijn slaat. De firma Steeno is verdeler van deze machines. De Spearhead Starcut 500 heeft een werkbreedte van 5 m en bestaat uit 3 Starcutrotoren met mulchingmessen. De machine plooit in

naar een transportbreedte van 2,57 m. Iedere rotor bevat 3 messen die alle vegetatie verhakst. Door de snelheid van draaien ontstaat er turbulentie tussen de gewasresten en bovenste gronddeeltjes, waardoor er een gedeeltelijke menging ontstaat. De werkhoopte is hydraulisch instelbaar via de loopwielen achteraan. Een slipkoppeling en vrijloop per rotor zorgt voor een beveiliging bij obstakels. Het toestel weegt 2810 kg en vraagt een minimaal vermogen van 120 pk. Dit toestel wordt vooral ingezet voor stoppelmanagement in graangewassen en korrelmaïs, maar ook de vernietiging van

groenbedekkers is een mogelijkheid. Doordat het materiaal zeer intens kapotgeslagen wordt, wordt de vertering van de gewasresten bevorderd. ■

VOEDSELBRON VOOR BIJEN?

De voorbije jaren hoorden we geregeld alarmerende berichten over massale bijensterfte. Door het gebrek aan biodiversiteit stelt men dat er een voedseltekort is voor de bijen. Groenbedekkers kunnen hier een positieve rol in spelen. – *Karolien Cools, landbouwconsulent Boerenbond*

Men haalt verschillende oorzaken aan voor het verdwijnen van bijenvolken wereldwijd. Steeds terugkerend zijn de problemen als gevolg van de varroamijt, virusziekten, gebrek aan biodiversiteit en gewasbeschermingsmiddelen, die al dan niet terecht aangehaald worden. Een gebrek aan biodiversiteit leidt tot een voedseltekort voor de bijen. Bijen hebben nectar en stuifmeel nodig als voedsel en dat vinden ze in bloeiende planten. Vooral in de maanden augustus en september zijn er nog weinig bloeiende gewassen en is er voedselschaarste voor de bijen. Groenbedekkers die in die periode bloeien, vormen dan ook een ideale voedselbron voor de bijen. Voorwaarde is natuurlijk dat ze in die periode al in bloei moeten komen. Hoe later men de groenbedekker zaait, hoe sneller die in bloei moet komen, om nog in aanmerking te komen als voedselbron voor bijen. Groenbedekkers die niet of zeer laat in bloei komen, zoals grassen, wikken, lupinen, snijrogge en Japanse haver, zijn dan ook niet interessant voor bijen. Gele mosterd en bladrammenas hebben beide minimum 6 weken nodig om in bloei te komen na het zaaien, facelia 6 tot 8 weken. Ideaal is het wanneer deze groenbedekkers kunnen ingezaaid worden na een vroege hoofdteelt in juli of begin augustus. Een rijke bodem, zoals bijvoorbeeld na een eerste vrucht bloemkool, zal een sterke vegetatieve groei geven en een verlating van het groeitijdstip.

Opslag van zaden voorkomen

Soms kan de bloei van groenbedekkers leiden tot opslag van kiemkrachtige zaden. Zeker oliehoudende zaden kunnen zeer lang kiemkrachtig blijven in de bodem. De meeste groenbedekkers kunnen in heel wat gewassen vlot bestreden worden met de gangbare herbiciden. Ook als je zaadzetting wil voorkomen, kan je nog rekening houden met de bijen. Om

Opdat bijen de winter zouden overleven, kunnen we ze helpen door tijdig een bloeiende groenbedekker in te zaaien.

zaadzetting te voorkomen kan je de groenbedekkers maaien, klepelen of rollen. Dit gebeurt vaak als het gewas al (deels) in bloei staat. Vermijd dan om dit te doen als er bijen op het gewas zitten. Dus vernietig een bloeiende groenbedekker bij voorkeur 's morgens vroeg of 's avonds of bij een temperatuur lager dan 10 °C, wanneer de bijen niet vliegen.

Niet zo eenvoudig

Bloeiende groenbedekkers kunnen dus een uitstekende voedselbron zijn voor bijen, maar het verhaal is niet zo eenvoudig. In de loop van de maanden september en oktober worden binnen de honingbijvolken de zogenaamde winterbijen geboren. Deze winterbijen moeten voldoende vet- en eiwitreserves opbouwen om meerdere maanden te overleven. De lente- en zomerbijen blijven maximaal een zestiende weken in leven. Dus zeker in september moet er een voldoende ruim voedselaanbod zijn, om die winterbijen toe te laten voldoende reserves op te bouwen. Wanneer het eind oktober en in november nog vrij warm weer is, en er is een ruim

aanbod aan voedsel, dan kunnen de winterbijen versneld lentebijen (met een korte levensduur) worden, waardoor ze de winter niet meer kunnen overleven. Dus te veel bloeiende groenbedekkers in november – zeker in combinatie met mooi weer – kan een nadelige invloed hebben op de overlevingskansen van bijenvolken. Groenbedekkers zijn op het juiste tijdstip een zeer goede voedselbron voor bijen. Ze bieden in de nazomer de mogelijkheid aan de bijen om voldoende reserves op te bouwen waarmee ze de winter kunnen overleven. Om hierop in te spelen, is het essentieel dat men de groenbedekkers zo vroeg mogelijk inzaait. En bij latere zaai kan men best kiezen voor een groenbedekker die sneller na het inzaaien in bloei kan komen. ■

Wie meer wil te weten komen over deze techniek raden wij de brochures 'Boeren voor bijen' en 'Groenbedekkers 2011' aan. Beide brochures kan je downloaden via www.inagro.be/publicaties/documenten. Je kan ze ook bestellen bij Inagro.